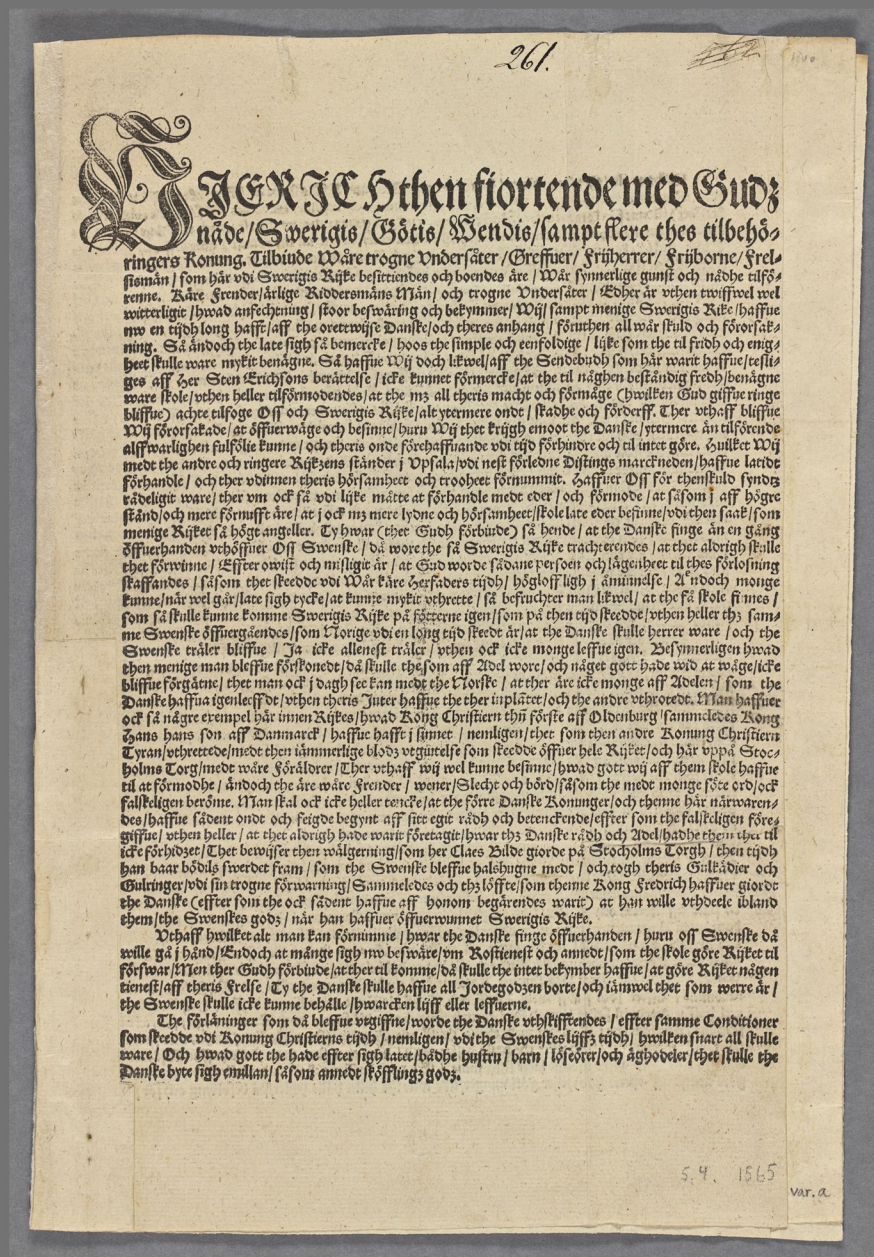

Ui Erich then Fiortende med Gudz nåde, Swerigis, ...

SOT // 82Aa 14/1 Ligg. Fol. FI 700 Bland. / Kungl. förordningar - 1599 / Exemplar A

Tillkomstår 1565

Digitaliserad år 2016

National Library of Sweden

S A G R T H then fiortende med Gudz nåde/Swerigis/Götis/Wendis/sampt flere thes tilbehø-

ringers Konung. Tilbiude Wäre trogne Vnderfäter / Gressuer / Friherrer / Friborne / Frel-
sismän / som här vdi Swerigis Rikete besittendes och boendes äre / Wäre synnerlige gunst och nådhe tilfö-
renne. Käre frender/ärlige Riddersmäns Män / och trogne Vnderfäter / Eder är vthen twisswel wel
witterligit / hwad anfechtning / stoor beswäring och bekymmer / Wäl sampt menige Swerigis Rikete / haffue
nu en tidh long hafft / aff the orettwijse Danste / och theres anhang / förutthen all wär skuld och förorsak-
ning. Så ändoch the late sigh så bemercke / hoos the simple och eenfoldige / like som the til fridh och enig-
heet skulle ware mykit benägne. Så haffue Wäl doch likwel / aff the Sendebudh som här warit haffue / testis-
ges aff her Sten Erichsons berättelse / icke kunnet förmercke / at the til någhen beständig fredh / benägne
ware skole / vthen heller tilförmodendes / at the m3 all theris macht och förmåge (hwilken Gud giffue ringe
bliffue) achte tilfoge Oss och Swerigis Rikete / alt ytermere ondt / skadhe och förderff. Ther vthaff bliffue
Wäl förorsakade / at öffuerwäge och besinne / huru Wäl thet krigh emoot the Danste / ytermere än tilförende
allfwarlighen fulfölie kunne / och theris ondt förehaffuande vdi tidh förhindre och til intet göre. Hvilket Wäl
medt the andre och ringere Riketes ständer i Upsala / vdi nest förledne Distings marc'neden / haffue latit
förhandle / och ther vdiinnen theris hörsamheet och trooheet förnummit. Haffuer Oss för then skuld syndes
rådeligit ware / ther om ock så vdi like måtte at förhandle medt eder / och förmode / at såsom i aff högre
stånd / och mere förnuft äre / at i ock m3 mere lydne och hörsamheet / skole late eder besinne / vdi then saak / som
menige Rikete så högt angeller. Ty hwar (thet Gudh förburde) så hende / at the Danste sinde än en gång
öffuerhanden vthöffuer Oss Swenske / då wore the så Swerigis Rikete trachterendes / at thet aldriugh skulle
thet förwinne / Effter owist och nisligit är / at Gud worde sådane persoent och lägenheet til thes förlosning
skaffandes / såsom thet skeedde vdi Wäre Käre Herfaders tidh / höglöffligh i äminnelse / Ändoch monge
kunne / när wel går / late sigh tycke / at kunne mykit vthrette / så befructer man likwel / at the så skole finnes /
som så skulle kunne komme Swerigis Rikete på fötterne igen / som på then tidh skeedde / vthen heller th3 same
me Swenske öffuergåendes / som Norge vdi en long tidh skeedde / at the Danste skulle herrere ware / och the
Swenske trälere bliffue / Ja icke allenest trälere / vthen ock icke monge leffue igen. Besynnerligen hwad
then menige man bleffue förskonedt / då skulle the som aff Adel wore / och något gott hade wid at wäge / icke
bliffue förgåene / thet man ock i dagh see kan medt the Norske / at ther äre icke monge aff Adelen / som the
Danste haffua igenleffdt / vthen theris Juter haffue the ther inplätet / och the andre vthorette. Man haffuer
ock så någre exempel här innen Riketes / hwad Kong Christiern th3 förste aff Oldenburg / sammlede Kong
Zans hans son aff Danmark / haffue hafft i sinnet / nemligen / thet som then andre Konung Christiern
Tyran / vthrettede / medt then iämmerlige blodz vtgütelse som skeedde öffuer hele Rikete / och här vppå Stoc-
holms Torg / medt wäre föräldrer / Ther vthaff wäl wel kunne besinne / hwad gott wäl aff them skole haffue
til at förmodhe / ändoch the äre wäre frender / wener / Slecht och börd / såsom the medt monge söce ord / ock
falskeligen beröme. Man skal ock icke heller tencke / at the förre Danste Konunger / och thenne här närwären-
des / haffue sådent ondt och feigde begynt aff sitt egit råd och betenckende / effter som the falskeligen föres
giffue / vthen heller / at thet aldriugh hade warit företagit / hwar th3 Danste råd och Adels hadhe then thet til
icke förhödet / Thet bewijser then wälgering / som her Claes Bilde gjorde på Stocholms Torg / then tidh
han baar bödils swerdet fram / som the Swenske bleffue halsbugne medt / och togh theris Guldädel och
Guldringer vdi sin trogne förwäring / Sammeledes och th3 löffte / som thenne Kong Fredrich haffuer giordt
the Danste (effter som the ock sådent haffue aff honom begärendes warit) at han wille vthdeele ibland
them / the Swenkes gods / när han haffuer öffuerwunnet Swerigis Rikete.

Vthaff hwilket alt man kan förminne / hwar the Danste sinde öffuerhanden / huru oss Swenske då
wille gå i hand / Ändoch at många sigh nu beswäre / om Kostienest och annedt / som the skole göre Rikete til
förswar / Men ther Gudh förbiude / at thet til komme / då skulle the intet bekymmer haffue / at göre Rikete någon
tienest / aff theris Frelse / Ty the Danste skulle haffue all Jordegodzen borte / och iämwel thet som werre är /
the Swenske skulle icke kunne behälle / hwarcken löff eller leffuerne.

The förlåningar som då bleffue vtgiffne / worde the Danste vthskiffendes / effter samme Conditioner
som skeedde vdi Konung Christierns tidh / nemligen / vdi the Swenkes löffz tidh / hwilken snart all skulle
ware / Och hwad gott the hade effter sigh latet / badhe hustru / barn / löfoder / och äghodeler / thet skulle the
Danste byte sigh emellan / såsom annedt sköfflings gods.

NB

Sådan alle / thet som edhers / Sampt menige Swerigis Riktes skade är / förorsaker Oss / at förmane
 eder / til at betencke edher egghen wälfärd / och ihugkomme och besinne / huruledes i (så mykit edhert stånd
 kreffuer) sådant förekomme och affskaffe måtte / nemligen genom eder trooheet / sligt och tilbörliche tjenst / som
 edher bör bewise edhert fädernes land / och icke achtet therföre / at all then tjenst i gøre Oss och Swerigis
 Rikte / skal icke komme edher sielff så wäl som Oss och Rikket til gode / och at i ther til söge plichtige ware
 skole / Effter thet Wij kunne Oss icke nog sampt beclage / at så offte Wij vdi egen Konglige person / haffue
 varit tilstådes på någhen Nustring / så ock när Wij medt någre andre / haffue mustre latit / haffue Wij
 seedt och försarit / at Oss och Swerigis Rikte icke steer then tjenst / som tilbörlighen / och Oss loffuedt och
 tillsagdt är / och ändoch at en part haffue wäl hafft de the Karler och häster / som tienlige haffue ware / så hafft
 ue the doch icke hafft de the taal fulle / som them holle borde / Somme haffue ock wäl hafft de calet fulle / men icke
 the harnest och häster / som thet sigh höffdes / ther vthaff hopen är bliffuen fast förswaget / och alle vns
 koster ländet på Oss alleene. Så giffue Wij eder sielffue til at betencke / huru thet kan ware Oss lägligt / at
 holle vnkosten för eder allesammens / och at i slätt intet skulle gøre til saken / All then stund at i haffue ock
 mykit gott hår vthaff Rikket / både thet som eder sielffue tilkommer / och thet som eder aff Cronen är för
 lint etc. Och må i wäl tencke / at hwarcken Wäre föräldrer / framledne Swerigis Konger / eller Wij / hafft
 ue i then acht vphøgt eder / och edreföräldrer / m3 Adelsstånd / sampt andre höggre welkor och frijheter / opå
 thet i therföre skole ware säfenge / och sittie allene / och haffue gode dage / vthen mere för thet / at i edert fä
 dernesland / medt råd / dådh / hielp och tilbörlich tjenst / icke skole förlate / Ther vthaff sigh ock förorsaket
 haffuer / at the som sigh manlighen bewijst haffue / mere fördeel och welkor i förtröden / och än nu haffue
 bekommit / icke alleenest för sigh / vthen ock för sine barn och effterkommende / Wil för then skul thet ock
 ther aff fölie / at the som sådant försume och icke achte / kunne icke heller holles vdi thet anseende / och then
 myndigheet / som theres föräldrer haffue varit för them / Endoch the vthaff stoor Sårkumpst och fleche
 ware kunne / Ty thet som the icke wele erfue then dygd / såsom theres föräldrer hafft de haffue / så stelte the
 sigh / likte som the vthaff them ingen Sårkumpst hade / och för then skuld vdi theres arff medt rätte icke
 sittie borde / Swiltet Oss förhoppes / at ingen then / som någon Adels dygd vdi sigh haffuer / wil sigh i så
 måtte late skyllig besinne / vthen fast heller thet effter trachte / huru han sine föräldrers åhre / namn och an
 seende / genom sin dygd / må förmere och förbätres / än at han sigh i så måtte förringe och förwerre skulle.

NB

NB

I wele ock så betencke / at i äre thet för Gudh och hele werlden skyllige och plichtige til / för ty / f ör
 then thet / at offuer hele Christenheten är Adelen plichtigh / at tiene Offuerheten / vdi alle måtte / cmoot
 theres fiender / Så är thet nog sampt vdi Swerigis lagh förmålt / at hwarcken sitt godz wil kreffst haffue / han
 skal gøre thet tjenst aff / och ändoch en part thet Artikel wrongwäslighen vtheyde / menendes / at thet
 skulle gelle alle kreffsmän til / som vdi lagen eenfolligen / om the nytkompne och fattige kreffsmän be
 röres / at the icke skole holle mere än en hest och rustning etc. Så är thet doch icke lagzens mening / all
 then stund thet vdi then icke förmåles / at the som monge godz / och kreffselenge mitch haffue / skole haffue
 samme welkor / haffuer icke heller i någre hundrede åhr varit effterlatt / vthen the haffue altidh giordt /
 effter som the haffue hafft godz / och förlåningar til / Thet kan ock hwar åhrlich man wel besinne / hwar
 rettwijs lagh thet ware skulle / at then som hade hundrede Gårder / skulle icke halle mere tienest / än en fattig
 bonde som nyss til kreffse kommen wore / vthen thet är mening / at then allerringeste kreffsman / skal helle
 en hest / och then andre så mykit mere / som han hadhe mere godzen til. Therföre är vthi the förre Romma
 gas Wäre förälders tidher / sampt Wäre käre herfaders (saligh och högloff ligh ihugkommelse) monge
 Reccesser giorde / thet vdi then Adelen haffuer loffuedt en höggre och tilbörlich Kostienest at halle / såsom thet
 vdi Högzbeuelte Wäre käre herfaders tidh skeedde / thet vthloffuedt bleff / at en hest aff hwarie hundrede
 marck rante / halles skulle. Och wore än då alle warer på thet dyreste / som då gale / förslagne Men effter thet
 en part aff Adelen och kreffet / sigh någherledes thet om beswæredhe / Så haffue Wij sedhen Wij äre
 Kompne til Regimentet / offte medt edher latide förhandle / både vdi Jönköping / Stockholm / och Upsala /
 och altidh samme tienest latet förringet / så at the nu icke mere skole halle aff arffuegodzen / än en hest
 aff hwarie Tryhundrede marck / Endoch alle warer dubbelt ringere förslagne äre / än som the nu gelle /
 I thet förhopp / at effter Wij samme Kostienest så mykit förringat haffue / at Wij skulle then til fyllest
 bekomme / Effter som i Oss medt Bress och Segel / loffuedt och tillsagdt haffue / Och ändoch en part
 wel haffue giordt til saken / hwar som them haffuer bordt / så finnes doch litwel monge / som icke haffue
 fulfölgt / thet som the i så måtte / medt theris Bress och Segel / haffue vthloffuet / Vthen thet som besold
 ning haffuer wancket / då haffue the hafft hester nogh / men thet som man skulle haffue Riktzens tienest
 vthaff / thet haffue icke monge latet sigh finne / En part haffue ock så vndendølt sigh / at the hwarcken
 gøre tienest aff theris godz / eller förlåningar / icke wele the heller halle hester / på besoldning och för pēninges

För then skuld wole Wij haffue edher nu här medt/rogne Undersäter / förmant / och allfwarligher
 Befalede / at i ther til förtrefte wara wele / Så at Oss och Swerigis Rikte/en fulkomlig / Rostienest aff
 edhers gods och förlåningar skee måtte / och at i för edre egne personer skole ware bewäpnadhe / både
 til hand och foot / medh itt gott Röriz / som laghen förmåler / Tesligest at the hoffmän som i hälle til
 tieneste / måtte medt godhe häster / Skotfrie harnest / och waraffrige drabrygh bliffue förseedde / och före
 Rödör hoofs Sadelen medt Glassuener / like som Wäre hengzstrüdere före / Item at the ock måtte haffue
 någhet på hästen medt / och icke aldeles blotte ware / För ty i kunne wel sielssue besinne / at Adela ständ /
 som i tälledde äre / kreffuer / at i vdi then måtte/någhet bättre äre förseedde / än andre gemene hoffmän /
 som aff the ständ icke äre / och ther som i / och edert folck / bliffue vdi så måtte wel ochrustedhe
 som här om nu berörde år / då kunde både i / och edre tienere / til liff och lekamen siden thes satrere ware /
 och bättre förwaredde bliffue / när thet emoot fienderne gelle skulle / Effter edher år ock icke omwitteligit /
 at mongen sinuck och dugligh Karl / år kommen om halsen och stoten worden / så wel aff fienderne som
 ock vnder tiden / aff edert folck / för the swage och ringe harnest skuld / som the förde haffue / hwilket icke
 skeede hadhe / om the medt bättre och waraffrigere Rustninger / hadhe waret förseedde. Så haffue the
 ock / som medt waraffrige drabrygh äre ochrustede / icke heller behoff / at ware medt / på alle små tugh och
 schernyglar / som sigh offtest tldraghe pläge / vthen allenest / när som thet medt weldige hopen i marken
 manligen ock för allfware gelle skal / och sättie in på fienderne / ther som en hoop foefolck wore / til
 at tränne theis slachordning / ther aff inret litet gagn ock fölie pläger / at man år så wijdt kommen / effter
 som alle krigzförständig the om måtte medgiffue. Så wele Wij Oss thesligeste försee / at ther som i elliest
 någon flit anwende wilde / då kunde i sådane Rustninger wel bekomme / och edher bestyre lath / anten ifrå
 Luffland / eller annerstädes / ther the äre tilfångz / Och hwar i än måtte göre ther en gång / någon bekostnet
 opå / då år thet en sådane ware / som icke förnötes / eller letteligen förderffues / vthen i kunne både sie ffie
 haffue ther nytte vthaff / så lunge i leffue / och edher barn och effterkomme / de kunne them thesligeste bruce /
 i framtiden effter edher. Vår som Wij ock säge / at i wolde edher late hörsamme besinne / och bestüte til thet
 som menige Riktzens walfärd opå geller / då bliffue Wij ther aff förorsakede / at bewijse edher Wår gunst /
 och nådige wilie / effter som the thet bekenne moste / som sanningen kår haffue / at Wij haffue them latid
 thet til godhe åmätthe / som sigh troligen och welwilligen / haffue / effter Wår besaning / latid besinne / til
 thet som Swerigis Riktens welfärd tilkommer / icke allenest medt godh lön / vnderhåld / och sörlän / inger /
 vthen ock så förseedde them / medt arff och eghet / til ewerdelig ägendom / Iwarföre / förmode Wij / at i trogne
 Mån och Undersäter / thenne Wår nödrorffrige förmaning / late edher gå til sinnes / och warde medt lyone
 och hörsamheet fulkommendes / hwadh Wij edher nu här medt haffue förhållede och befalede / såsom i
 thesligeste / effter Swerigis bescreffne Lagh / och thet löffte / som i Oss giorde / och medt Bress och Segel
 stadhfest haffue / plichtige och skyllige äre at göre / effter som thenne rüdz lägenheet / och menghe Riktzens
 welfärd / och besynnerligen edert eghit gagn / thet ock fordrer och kreffuer / ther aff Wij ock warde förorsak
 kade / at bewijse edher Wår gunst / och nådige tilbägenheet ecc. Ther i trogne Mån och Undersäter /
 hwar vdi sin stadh / haffue edher fulkomligen och allfwarligen effter rätte. Gudh edher befallendes.

Datum Stockholm then 5 Aprilis. Anno ecc. 1565.

Under Wårt Konglige Secret.

Handwritten text in cursive script, possibly a signature or a short note, located in the middle-left section of the page.